

kaldte store Kirkekommission af 1868 blev nedsat. Den blev ogsaa nedsat i Henhold til en udtrykkelig Beslutning, tagen her i Tinget i Marts 1868. Det var den daværende Kultusminister, Aleth Hansen, som havde stillet Forslaget — ja, oprindeligt var det nok kommet fra selve Konseilspræsidenten, der under Vakancen, da Kierkegaard var gaaet af, inden Aleth Hansen var kommen til, stillede Forslag til 2den Behandling af Finansloven om at bevilge 5,000 Rdlr. til Nedsættelse af en Kommission til Overvejelse af kirkelige Spørgsmaal. Men Spørgsmaalet blev i alt Fald taget op igen til 3die Behandling, og der blev da fra, jeg tør maaske sige, det nationale Venstre — i alt Fald ses det af Afstemningslisten, at det var deres Navne, som i vor Erindring staa som Medlemmer af det nationale Venstre, med Borgmester Schjørring i Kolding som Ordfører — stillet et Forslag om, at denne Bevilling, paa 5,000 Rdlr. til Overvejelse af kirkelige Spørgsmaal først maatte benyttes, efter at Lovforslaget „om Valg- og Hjælpemenigheder“, som da laa i Landstinget, var blevet vedtaget. Men det blev udtalt baade fra Ordførerens Side og fra min afdøde Faders Side, at naar dette Forslag blev vedtaget, og man altsaa var sikker paa, at Kommissionen ikke blev nedsat, før man havde faaet gennemført Lovforslaget om Valg- og Hjælpemenigheder, det, der senere blev til Loven om Valgmenigheder, saa havde man intet imod, at Kirkekommissionen blev nedsat. Dette Ændringsforslag blev imidlertid forkastet af Tinget med 68 Stemmer mod 14, og da derefter selve Bevillingen kom under endelig Afstemning, blev den kun vedtagen med 43 Stemmer mod 42, og blandt de 42 fandtes alle de 14, der ikke nu vilde stemme for Bevillingen, men kun fordi deres Betingelse om Valgmenighedslovens Gennemførelse var bleven forkastet. Det var altsaa den Betingelse, man fra det nationale Venstres Side stillede for at gaa med til Kirkekommissionen, kun dette, at Valgmenighedsloven samtidig skulde gennemføres. Og da saa dette alligevel skete, og Kirkekommissionen derefter blev nedsat, saa traadte blandt andre min afdøde Fader ind i Kirkekommissionen og deltog uden mindste Protest og med Glæde og Tilfredsstillelse, fordi det var Sager, der interesserede ham fremfor nogen anden, i dens Arbejder, og det vil jo vides, at dertil hørte ikke mindst selve Kirkeforfatningsspørgsmaalet. — Maa jeg fra Forhandlingen i

Folketinget den Gang endnu anføre, at det blev indvendt stærkt mod Kommissionstanken, som den da forelaa, at den skulde sammensættes, udnævnes af Ministeren. Min afdøde Fader udtalte derom blandt andet — det staaer her i Folketingstidenden for 1867—68, Sp. 3825 —: „En Kirkekommission, der er valgt af Kongen, kan aldrig blive en Røst fra Kirken; thi, for at den skulde være det, maatte den være valgt af Menigheden; kun hvad der udgaar fra Menigheden, kan i en evangelisk-luthersk Kirke kaldes en Røst fra Kirken“. For saa vidt vilde han sikkert have været stemt for de i den Retning af den højtærede Minister indførte Forandringer i det foreliggende Forslag, der jo netop gaa ud paa Valg i Stedet for Udnævnelse. Det stemmer ogsaa med, hvad han i en Artikel i Dansk Folketidende for 30. August 1867 udtalte med Hensyn til Forstaaelse af Grundlovens § 75 og særlig dens senere strøgne Tilføjelse om et Kirkemøde. „Det siges ej, om han“ — det vil sige Kongen — „eller Samfundet skal vælge dem“ — det vil sige dem, der skulle udgøre Kirkemødet — „men det sidste maa vel antages at følge af, at man vil høre Kirkens Stemme og altsaa ikke en Embedsmands.“

Altsaa, det var det nationale Venstres, det var — for at bruge dette Udtryk — Grundtvigianernes Stilling til Kirkekommissionen i 1868, at de i og for sig ikke havde noget imod den, men kun vilde have Valgmenighedsloven først, og da de saa fik den, gik de med i Kirkekommissionen. Nu er jo netop Stillingen her denne, at Betingelsen for, at Kommissionen bliver nedsat, er, at vi først, som det udtrykkelig staaer i Lovforslaget, som det nu foreligger, faa Lovforslaget om Menighedsraad gennemført. Hertil vil det ærede Medlem sige: Ja, men det er jo det, som I — og da særlig jeg — mindst bryde jer om af de 3—4 Lovforslag, som udgøre de Kirkereformer, den højtærede Minister har forelagt. Ja, det er det. Men der er ikke Spor af Grund til at tvivle om, at de alligevel ville komme til at følges ad alle sammen. Den ærede Minister har ganske Ret i, at naar der her kun er nævnt Lovforslaget om Menighedsraad, saa er det, fordi kun det har en naturlig Forbindelse med Affattelsen af Lovforslaget, som det foreligger, og Ministeren har baade i Gaar og i Dag udtalt, at han nærer det samme Ønske, som han har lagt for Dagen, fra han begyndte paa disse Sager, om, at de